บทที่ 2

วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นของอาจารย์และบัณฑิตสาขาภาษาอังกฤษเกี่ยวกับหลักสูตร วิชาเอกภาษาอังกฤษ ระดับปริญญาตรี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย" ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า และรวบรวมวรรณคดีและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร การเรียนการสอนภาษาอังกฤษและการประเมินผลหลักสูตรภาษาอังกฤษซึ่งจะได้นำเสนอผลของการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

1. วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง
   - 1.1 คำจำกัดความและความหมายของหลักสูตร
   - 1.2 องค์ประกอบของหลักสูตร
   - 1.3 ความหมายของการประเมินผลหลักสูตร
   - 1.4 ประเภทของการประเมินผลหลักสูตร
   - 1.5 หลักสูตรวิชาเอกภาษาอังกฤษระดับปริญญาตรี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
   - 2.1 งานวิจัยภายในประเทศ
   - 2.2 งานวิจัยต่างประเทศ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1. วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง

1.1 คำจำกัดความและความหมายของคำว่าหลักสูตร

มีผู้ให้คำนิยามของคำว่าหลักสูตรไว้ดังนี้

บี โอเทเนล สมิธ และคณะ(B. Othanel Smith, et. al 1957:3)

กล่าวถึงหลักสูตรว่าหมายถึงมวลประสบการณ์ทั้งหลายที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อจะให้ความรู้แก่ผู้เรียนในกระบวนการคิดและปฏิบัติ

ซี วี กูด (C.V.Good 1973: 157) ได้อธิบายถึงหลักสูตรว่าหมายถึงกลุ่มรายวิชาที่จัดไว้อย่างมีระบบหรือลำดับวิชาที่บังคับสำหรับการจบการศึกษาหรือเพื่อรับประกาศนียบัตรในสาขาวิชาหลัก ๆ เช่น หลักสูตรสังคมศึกษา หลักสูตรภาษาอังกฤษ หลักสูตรพลศึกษา เป็นต้น

จี เจ เซลเลอร์ และคณะ (G.J.Saylor et al. 1981: 11) มีความเห็นว่า หลักสูตรทุกประเภทจะต้องประกอบด้วยข้อความเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และจุดหมายเฉพาะหลักสูตรชี้ให้เห็นถึง การเลือก และการจัดเนื้อหา ซึ่งจะแสดงแนวทางที่แน่นอนของการเรียนการสอนหลักสูตรจะรวมโปรแกรมการประเมินผลเข้าไปด้วย

เอฟ พี โอไลวา (F.P.Oliva 1982: 10) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรว่าหมายถึงหน่วยการเรียน รายวิชา การลำดับรายวิชาโปรแกรมทั้งหมดของโรงเรียนที่จะต้องศึกษา และอาจจะเกิดขึ้นนอกห้องเรียนหรือนอกโรงเรียนก็ได้ แต่ควบคุมโดยบุคลากรของโรงเรียน

ทิศนา แขมมณี (2519: 14) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรว่า หมายถึงโปรแกรมการศึกษาใด ๆ ก็ตาม ที่ได้กำหนดเค้าโครงการเรียนซึ่งประกอบไปด้วยรายวิชาต่าง ๆ พร้อมทั้งให้คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนของแต่ละรายวิชานั้นด้วย

เอกวิทย์ ณ ถลาง (2520: 30) กล่าวถึงหลักสูตรว่า หมายถึงมวลประสบการณ์ทั้งหลายที่จัดให้เด็กได้เรียน เนื้อหาวิชา ทัศนคติ แบบพฤติกรรม กิจวัตร สิ่งแวดล้อม ฯลฯ เมื่อประมวลเข้าแล้วก็เป็นประสบการณ์ที่ผ่านเข้าไปในการรับรู้ของเด็ก

สุมิตร คุณานุกร (2520: 4-5) อธิบายว่า หลักสูตรหมายถึง เอกสารที่กำหนดโครงการการศึกษาของผู้เรียน โครงการที่ประมวลความรู้และประสบการณ์ให้ผู้เรียนเพื่อพัฒนาความสามารถด้านต่าง ๆ ของผู้เรียน หรือวิชาความรู้สาขาหนึ่งที่ว่าด้วยหลักการและแนวปฏิบัติในการพัฒนาหลักสูตรเปิดสอน และการวางแผนจัดประสบการณ์การเรียนรู้ซึ่งทางโรงเรียนจัดเสนอแนะขึ้นไว้

ธำรงศักดิ์ หมื่นจักร (2523: 14) ให้ความเห็นว่าหลักสูตรคือประสบการณ์ทั้งมวลที่สถานศึกษาจัดให้แก่นักศึกษา เพื่อให้เขาเหล่านั้นได้พัฒนาและเจริญงอกงามไปในแนวทางอันพึงปรารถนาของสังคมส่วนรวม

ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล (2527: 24 - 33) ได้อธิบายถึงความหมายของหลักสูตรใน 6 ลักษณะ ดังนี้คือ

1. หลักสูตร ในลักษณะที่เป็นวิชาหรือเนื้อหาวิชา ได้แก่การมองว่า หลักสูตรกับวิชาหรือเนื้อหาวิชาเป็นสิ่งเดียวกัน ซึ่งหมายถึง ชุดวิชาหรือรายวิชาที่จัดสอนวิชาบังคับหรือวิชาที่เสนอให้เลือกหรือจัดกลุ่มเอาไว้เพื่อวัตถุประสงค์อื่นมีชื่อเรียกแตกต่างกันออกไป เช่น หลักสูตรวิชาภาษาไทย หลักสูตรวิชาเคมี หรือโปรแกรมอุตสาหกรรมศิลป์ เป็นต้น ในแต่ละวิชาจะประกอบด้วยเนื้อหาหรือรายละเอียดที่จะต้องเรียนรู้ หลักสูตรประเภทนี้จึงเน้นที่การกำหนดเค้าโครงหรือหัวข้อเนื้อหาที่กำหนดไว้เพื่อการเรียนรู้

2. หลักสูตรในลักษณะที่เป็นประสบการณ์ที่จัดให้แก่ผู้เรียน หมายถึง หลักสูตรของโรงเรียนที่ประกอบด้วยประสบการณ์ทุกประเภทที่อยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของครู แนวคิดนี้มีรากฐานมาจากความเชื่อที่ว่าวัฒนธรรมของสังคมเป็นสิ่งที่ล้อมรอบตัวคนอยู่ และคนจะต้องรับสภาพการของสังคมพร้อมกับจะต้องพยายามปรับระดับฐานะของสังคมให้สูงขึ้นด้วย ผู้เรียนจึงถือว่าเป็นศูนย์กลางแห่งการวางหลักสูตร และการสอนโดยยึดหลักความสนใจของผู้เรียนเป็นหลักในการจัดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน ภายใต้การนำของครูหรือโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษานั้น ๆ ทั้งนี้เพื่อมุ่งหวังให้เกิดความเจริญงอกงามในด้านต่าง ๆ แก่ผู้เรียน ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ และสังคม

3. หลักสูตรในลักษณะที่เป็นจุดหมาย หมายถึง หลักสูตรที่กำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และจุดหมายไว้อย่างเด่นชัด นักพัฒนาหลักสูตรจะใช้วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และจุดหมาย เป็นฐานสำคัญสำหรับการวางแผนหลักสูตรและการปรับปรุงหลักสูตร หลักสูตรจะต้องแถลงออกมาในรูปของจุดประสงค์โดยถือว่าการสอนนั้นเป็นวิถีทาง (Means) อย่างหนึ่งที่จะนำไปสู่จุดประสงค์ที่กำหนดไว้แล้วว่าควรมีอะไรบ้าง

4. หลักสูตรในลักษณะที่เป็นแผนงาน หมายถึง หลักสูตรที่กำหนดแผนดำเนินงาน

เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรไว้อย่างชัดเจน โดยถือว่าหลักสูตรคือแผนการที่จะนำไปสู่การเรียนรู้ หลักสูตรเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากความตั้งใจและคาดการณ์ไว้ล่วงหน้าแล้วโดยเพ่งเล็งให้เป็นไปตามจุดหมายของการศึกษาที่จัดวางไว้อย่างเหมาะสมแก่ผู้เรียนในแต่ละท้องถิ่นหรือแต่ละภูมิภาค ซึ่งหลักสูตรในลักษณะที่เป็นแผนงานนี้ ยังรวมถึงองค์ประกอบอื่น ๆ อีก เช่น การออกแบบหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ (หมายถึงการสอน) และการประเมินผล ซึ่งมีความจำเป็นต่อการนำมาพิจารณาใช้วางแผนสำหรับประชากรเฉพาะกลุ่ม

5. หลักสูตรในลักษณะที่เป็นโอกาสสำหรับการเรียนรู้ หมายถึง หลักสูตรที่ครอบคลุมเนื้อหาสาระ ประสบการณ์ และจุดหมายเข้าไว้ด้วยกันและจะมีลักษณะเปิดกว้างพอที่จะครอบคลุมถึงผู้เรียนทุกวัยและการเรียนรู้ทุกสถานการณ์ ยอมรับถึงความสำคัญของผู้เรียนทั้งในขั้นตอนของการวางแผนและการนำหลักสูตรไปใช้ ผู้เรียนควรจะมีส่วนร่วมในการวางแผนและการประเมินผลหลักสูตร ผู้เรียนควรได้รับการสนับสนุนให้มีโอกาสศึกษาสิ่งต่าง ๆ ที่มีอยู่ในโลก และทำความเข้าใจกับสิ่งนั้นตามความพอใจของตน

6. หลักสูตรในลักษณะที่เป็นกิจกรรม หมายถึง การเตรียมหรือรวบรวมกิจกรรมที่เหมาะสมไว้ให้ผู้เรียนได้กระทำ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยหวังว่าถ้าเราจัดกิจกรรมที่เหมาะสมแล้วการเรียนรู้ที่คาดหวังไว้ก็จะบรรลุผลสำเร็จ

ความหมายของหลักสูตรใน 6 ลักษณะดังกล่าวสามารถสรุปออกมาในรูปของตารางได้ดังนี้

ตารางที่ 1 ลักษณะที่เป็นจุดเน้นและความครอบคลุมของคำว่า หลักสูตร

หลักสูตรคือ	จุดเน้น			
	จุดหมาย/ผล	เนื้อหา	การสอน	การประเมินผล
1. วิชาหรือเนื้อหาวิชา		✓		
2. ประสบการณ์	✓			
3. จุดหมาย	✓			
4. แผน	✓	✓	✓	✓
5. โอกาสในการเรียนรู้	✓	✓	✓	✓
6. กิจกรรม			✓	

กล่าวโดยสรุปตามความเห็นของผู้วิจัย หลักสูตรก็คือโปรแกรมการศึกษาหรือรายวิชาต่าง ๆ ที่โรงเรียนหรือสถาบันการศึกษากำหนดไว้เป็นแบบแผน เพื่อถ่ายทอดวิชาความรู้ในด้านเนื้อหาและประสบการณ์ เกี่ยวกับวิชานั้น ๆ ให้แก่ผู้เรียนโดยใช้สื่อและวิธีการสอน รวมไปถึงกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้และประสบการณ์ และเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

1.2 <u>องค์ประกอบของหลักสูตร</u>

องค์ประกอบของหลักสูตร เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน การประเมินผล และการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร องค์ประกอบของหลักสูตรประกอบด้วย จุดมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร เนื้อหาของหลักสูตร การใช้หลักสูตร และการประเมินผลหลักสูตร

1. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร ปัจจัยที่จะต้องนำมาพิจารณาในการตั้งจุดมุ่งหมายของหลักสูตรก็คือ ลักษณะทางจิตวิทยาของผู้เรียน กฎเกณฑ์หรือความต้องการของสังคม หลักสูตรจึงต้องสร้างขึ้นเพื่อสนองความต้องการของผู้เรียน และอยู่ในสภาวะที่ผู้เรียนทุกคนจะศึกษาเล่าเรียนได้และความเป็นไปตามสภาพของท้องถิ่น ซึ่งจะสามารถนำหลักสูตรนั้นไปใช้ได้ด้วย (พนัส หันนาคินทร์ 2528: 125)

2. โครงสร้างของหลักสูตร หมายถึงรูปแบบของหลักสูตรที่จะใช้ในการศึกษา เราต้องวางรูปแบบไว้ก่อนว่าหลักสูตรที่จะใช้นั้น เพื่อสนองความต้องการอะไร สำหรับหลักสูตรระดับปริญญาตรีนั้น นอกจากจะวางพื้นฐานความรู้ทั่วไปแล้ว ก็จะต้องหาทางให้ผู้เรียนมีโอกาสสำรวจความสามารถความสนใจและความถนัดของตนเองด้วย โครงสร้างของหลักสูตรจึงแบ่งออกเป็น

2.1 องค์ประกอบที่เป็นหมวดพื้นฐานทั่วไป เพื่อปูพื้นฐานความรู้ที่เรียกว่าเป็นแบบการศึกษาทั่วไป และถือเป็นแบบฉบับที่จะกำหนดความรู้ทางหมวดคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ หมวดมนุษยศาสตร์ หมวดสังคมศึกษาและหมวดภาษา

2.2 องค์ประกอบที่เป็นวิชาโท และหรือวิชาเลือกเสรี เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจ เพื่อเสริมและสัมพันธ์กับหมวดวิชาเอก หรือเพื่อขยายประสบการณ์และความรู้

2.3 องค์ประกอบที่เป็นหมวดวิชาเอก ซึ่งเป็นแกนกลางและหลักสำคัญเกี่ยวกับวิชาเฉพาะด้านโดยตรงที่ผู้เรียนเลือกศึกษา เพื่อรับปริญญาในแขนงวิชาเฉพาะนั้น (กาญจนา สินธวานนท์และคณะ 2513: 13)

3. เนื้อหา อันประกอบด้วยความรู้ที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน หรือเพื่อการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น หรือเพื่อนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ รวมทั้งการสร้างคุณสมบัติให้เป็นพลเมืองดีของชาติ ในการเลือกเนื้อหาจะต้องเลือกเนื้อหาวิชาที่เชื่อถือได้ และเป็นแก่นสารของความเป็นจริงในสังคม ต้องมีความสมดุลย์ระหว่างความกว้างกับความลึกซึ้ง ต้องสนองความมุ่งหมายได้หลายประการ นอกจากนี้ เนื้อหาจะต้องสอดคล้องกับวุฒิภาวะในการเรียนรู้ และประสบการณ์ของผู้เรียน ตลอดจนสอดคล้องกับความต้องการ และความสนใจของผู้เรียนอีกด้วย (Hilda Taba 1962: 267-289)

4. การใช้หลักสูตร เป็นการนำเนื้อหาในหลักสูตรไปใช้ให้เกิดผลแก่ผู้เรียนด้วยการนำไปสอนในชั้นเรียน การใช้หลักสูตรมีสิ่งที่จะต้องพิจารณา คือ

4.1 เกณฑ์การใช้หลักสูตร ได้แก่การกำหนดเวลาเรียนในแต่ละระดับแต่ละชั้น แต่ละกลุ่มวิชา การกำหนดจำนวนชั่วโมงสำหรับวิชาบังคับและวิชาเลือก เกณฑ์การประเมินผลการเรียนและเกณฑ์การจบหลักสูตร

4.2 การกำหนดแผนการสอน การใช้อุปกรณ์ และเครื่องมือประกอบการสอน ตลอดจนตำราเรียนและกิจกรรมการเรียนการสอน

5. การประเมินผล เพื่อพิจารณาดูว่าผลจากการใช้หลักสูตรนั้น เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้นั้นเพียงใด การประเมินหลักสูตรอาจจะกระทำเป็นกลุ่มวิชาหรือเป็นการประเมินทั้งหลักสูตรก็ได้ ผลจากการประเมินจะเป็นเครื่องบ่งชี้ถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวของหลักสูตร ซึ่งอาจจะเกิดจากปัจจัยต่าง ๆ นับตั้งแต่การวางจุดมุ่งหมายของหลักสูตร จนถึงการใช้หลักสูตร หากพบจุดบกพร่องในเรื่องใดก็จะต้องปรับปรุงในเรื่องนั้น เช่น อาจจะเปลี่ยนจุดประสงค์ โครงสร้าง หรือเนื้อหาของหลักสูตรเสียใหม่ ตลอดจนให้มีการฝึกอบรมครูผู้สอนการใช้สื่อการสอนและกิจกรรมในการสอน เป็นต้น (พนัส หันนาคินทร์ 2528: 125)

1.3 <u>ความหมายของการประเมินผลหลักสูตร</u>

มีผู้อธิบายความหมายของการประเมินผลหลักสูตรไว้หลายคน เช่น อาร์ บี เวิร์ดเธน และเจมส์ อาร์ แซนเดอร์ส (R.B. Worthen and James R. Sanders 1973: 19)

กล่าวถึงการประเมินผล ว่าเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลมาใช้ในการตัดสินคุณค่าของโปรแกรม ผลสัมฤทธิ์ กระบวนการ จุดมุ่งหมาย วิธีการสอนและกิจกรรมต่าง ๆ

สุจริต เพียรชอบ (2523: 33) อธิบายถึงการประเมินผลหลักสูตรว่าเป็นกระบวนการที่สำคัญ เพราะเป็นการหาคำตอบว่า หลักสูตรสัมฤทธิ์ผลตามที่ได้ตั้งจุดมุ่งหมายไว้หรือไม่ มากน้อยเพียงไร อะไรเป็นสาเหตุ และการประเมินผลหลักสูตรแนวใหม่นั้น เน้นการประเมินทั้งโปรแกรมการศึกษา

เสนีย์ พิทักษ์อรรณพ (2524: 42) ให้ความเห็นเกี่ยวกับการประเมินผลหลักสูตรว่า เป็นกระบวนการรวบรวมข้อมูลของโครงการ เพื่อนำมาวิเคราะห์สรุปผลให้ผู้บริการหรือผู้วินิจฉัยสั่งการ หรือเลือกดำเนินการให้เหมาะสมที่สุดในสถานการณ์นั้น

สันต์ ธรรมบำรุง (2525: 173 - 174) สรุปความหมายของการประเมินผลหลักสูตรเป็น 2 ลักษณะ คือ

ก. เป็นการพิจารณาคุณค่าของหลักสูตร โดยอาศัยการรวบรวมข้อมูลและใช้ข้อมูลจากการวัดในแง่ต่าง ๆ ของสิ่งที่ประเมิน เพื่อนำมาพิจารณาร่วมกัน และสรุปว่าหลักสูตรที่สร้างขึ้นมานั้น มีคุณค่าเป็นอย่างไร มีคุณภาพดีหรือไม่เพียงใด หรือได้รับผลตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ หรือมีส่วนใดที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขต่อไป การประเมินผลในลักษณะนี้สามารถสรุปออกมาในรูปของแผนภูมิได้ดังนี้

แผนภูมิที่ 1 การประเมินผลหลักสูตรโดยการพิจารณาคุณค่าของหลักสูตร

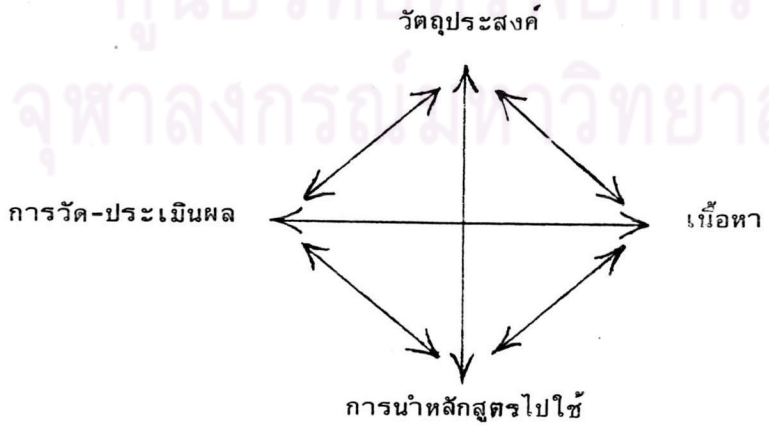

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข. เป็นกระบวนการศึกษาส่วนประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย หลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรม สื่อการเรียนการสอน วิธีสอนและการวัดผล ว่าส่วนประกอบเหล่านั้นมีความสัมพันธ์กันหรือไม่ แสดงออกมาในรูปของแผนภูมิได้ดังนี้

แผนภูมิที่ 2 การประเมินผลหลักสูตรโดยศึกษาส่วนประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตร

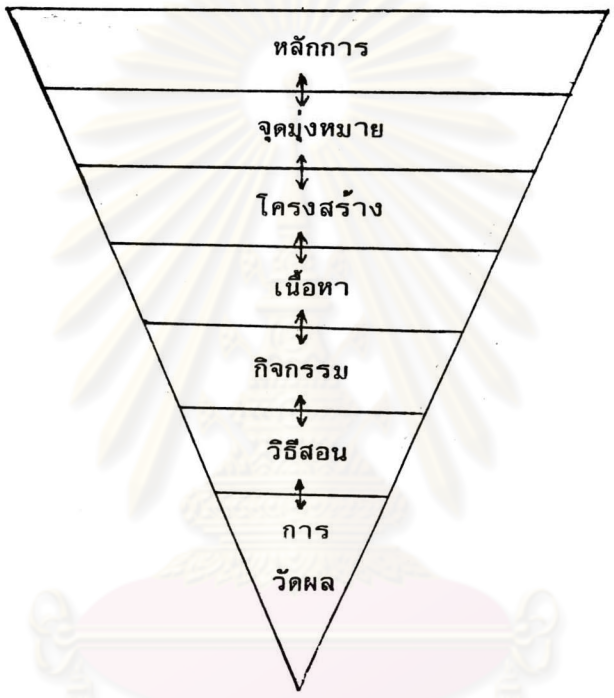

ชาร์ล เจ แอลเดอสัน (Charles J. Alderson 1986: 7) กล่าวว่า "การประเมินผล คือกระบวนการของการค้นหาเพื่อกำหนดคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เพื่อวัตถุประสงค์อันใดอันหนึ่ง"

ทิศนา แขมมณี (2519: 14) ได้รวบรวมจุดมุ่งหมายของการประเมินผลหลักสูตรไว้ 3 ประการคือ

1. เพื่อค้นหาคุณค่าของหลักสูตรนั้น ว่าสามารถสนองตามวัตถุประสงค์หลักสูตรต้องการหรือไม่ เพื่อดูว่าผู้เรียนได้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวหรือไม่

2. เพื่อตัดสินดูว่า การวางเค้าโครงและรูปแบบของหลักสูตร ตลอดจนการบริหารและการสอนตามหลักสูตรเป็นไปในทิศทางที่ถูกต้องหรือไม่

3. เพื่อดูว่าผลผลิตคือ ผู้เรียนนั้นเป็นอย่างไร

015701

เดอร์มอท เอฟ เมอร์ฟี(Dermot F. Murphy 1985 : 1-14) กล่าวถึงประโยชน์ของการประเมินผลหลักสูตรว่าเป็นการชี้ให้เห็นถึงความต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงหลักสูตร ข้อมูลต่าง ๆ จะช่วยให้เราเกิดความคิดเกี่ยวกับสิ่งที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขพร้อมทั้งวิธีการในการดำเนินการด้วย สิ่งที่สำคัญที่สุดก็คือ การประเมินผลทำให้เกิดการพิจารณาถึงคุณค่าและคุณภาพของสิ่งที่เราได้กระทำลงไป เนื่องจากหลักสูตรนั้นไม่หยุดนิ่งอยู่กับที่ แต่จะต้องตอบสนองความต้องการที่เปลี่ยนไปตามสภาพของสังคมที่พัฒนาขึ้นเรื่อย ๆ เขากล่าวเพิ่มเติมว่า "การประเมินผลหลักสูตรเป็นการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตรกับเป้าหมายที่วางเอาไว้กับผลที่ได้รับ เป็นการตัดสินประสิทธิภาพของหลักสูตรและบอกถึงข้อควรระมัดระวังในการปรับปรุงหลักสูตร"

1.4 <u>ประเภทของการประเมินผลหลักสูตร</u>

เสริมศรี ไชยศร (2528: 229) ได้แบ่งประเภทของการประเมินผลออกเป็น 2 แบบคือ การประเมินผลย่อย(Formative Evaluation) และการประเมินผลรวบยอด(Summative Evaluation) ซึ่ง จี อาคส์ และ เอ็ม เฮคท์ (G. Akst and M. Hecht 1980: 263-265) ได้อธิบายถึงการประเมินผลทั้ง 2 แบบไว้ดังนี้

การประเมินผลย่อย(Formative Evaluation) หรือการประเมินผลระหว่างดำเนินการเป็นการประเมินผลระหว่างเรียนเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือระหว่างโครงการใดโครงการหนึ่ง เป็นการประเมินผลเป็นระยะ ๆ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินประสิทธิภาพขององค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตร เพื่อสำรวจดูว่ามีส่วนใดต้องแก้ไขปรับปรุงมากน้อยเพียงใด มักจะกระทำในระยะเริ่มแรกของการใช้หลักสูตร เป็นเครื่องมือหรือวิธีการที่จะตัดสินว่า ผู้เรียนพร้อมที่จะเรียนในขั้นที่สูงขึ้นได้หรือไม่ สิ่งที่จะประเมินก็ได้แก่ ประสิทธิภาพของเนื้อหา แบบเรียน ตำรา ระเบียบวิธีการสอน การทดสอบและการวัดผลและเกณฑ์การตัดสินผลการเรียน การประเมินผลเป็นระยะ ๆ เช่นนี้ ก็เพื่อแก้ไขปัญหาและเพื่อเป็นการสร้างการเรียนรู้ที่ถูกต้องได้ทันท่วงที

การประเมินผลรวบยอด(Summative Evaluation) หรือการประเมินผลเมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินการ เป็นการประเมินผลทั้งโปรแกรม ผลที่ได้จะเป็นเครื่องตัดสินว่าจะใช้โปรแกรมนั้นต่อไป หรือจะยกเลิก สิ่งที่จะต้องประเมินก็คือ ความเหมาะสมของ

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร ความเหมาะสมของการจัดเนื้อหาให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ความเหมาะสมของการทดสอบเพื่อจัดระดับของผู้เรียน การจัดการเรียนการสอนว่าก่อให้เกิดการเรียนรู้ได้จริงจังหรือมากน้อยเพียงไร และสุดท้ายเพื่อดูประสิทธิภาพของการสอนว่าได้ผลคุ้มค่ากับเงินและเวลาที่ได้ลงทุนไปหรือไม่

1.5 <u>หลักสูตรวิชาเอกภาษาอังกฤษระดับปริญญาตรี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย</u>

หลักสูตรวิชาเอกภาษาอังกฤษเป็นหลักสูตรหนึ่งของหลักสูตรศิลปศาสตร์บัณฑิต ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

สาขาวิชาภาษาอังกฤษมีจุดมุ่งหมายเพื่อฝึกฝนให้นักศึกษาเกิดความรู้ความเข้าใจในวิชาภาษาอังกฤษ ทั้งในด้านทฤษฎีและนำมาใช้ในการสื่อสาร (English Language Communication)

วัตถุประสงค์เฉพาะของหลักสูตรภาษาอังกฤษมุ่งให้ผู้ศึกษา

1.1 มีความรู้ความเข้าใจลักษณะของภาษาอังกฤษตามหลักภาษาศาสตร์ในเชิงความหมาย จิตวิทยา และสังคมวิทยา

1.2 มีทักษะในการฟัง พูด อ่าน เขียน และแปล เพื่อประกอบอาชีพ เสริมสร้างประสบการณ์ในชีวิต และศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในระดับที่สูงขึ้น

1.3 มีความเข้าใจและสามารถใช้ภาษาในทางธุรกิจได้เป็นอย่างดี

2. โครงสร้างของหลักสูตรศิลปศาสตร์บัณฑิตสาขาวิชาเอกภาษาอังกฤษ

หลักสูตรศิลปศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาเอกภาษาอังกฤษ ประกอบด้วยวิชาการศึกษาทั่วไป 30 หน่วยกิต วิชาแกนมนุษยศาสตร์ 30 หน่วยกิต วิชาเอก 60 หน่วยกิต และวิชาเลือก 15 หน่วยกิต รวมทั้งสิ้น 135 หน่วยกิต ดังตาราง

ตารางที่ 2 โครงสร้างของหลักสูตรศิลปศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาเอกภาษาอังกฤษ

สาขาวิชา	จำนวนหน่วยกิตขั้นต่ำในแต่ละหมวดวิชา				รวม
	วิชาการศึกษาทั่วไป	วิชาแกนมนุษยศาสตร์	วิชาเอก	วิชาเลือก	
ภาษาอังกฤษ	30	30	60	15	135

หลักสูตรวิชาเอกภาษาอังกฤษมี 2 แบบ คือ แบบเอกเดี่ยวและแบบเอกผสม

แบบเอกเดี่ยว หมายถึง นักศึกษาต้องเรียนวิชาภาษาอังกฤษที่กำหนดให้ครบ 60 หน่วยกิต

แบบเอกผสม หมายถึง นักศึกษาต้องเรียนวิชาภาษาอังกฤษที่กำหนดให้ครบ 30 หน่วยกิต และเรียนภาษาต่างประเทศอื่น ๆ อีก 30 หน่วยกิต

ข้อกำหนดการศึกษาวิชาภาษาอังกฤษในแต่ละแบบมีดังนี้

2.1 การศึกษาวิชาภาษาอังกฤษเป็นวิชาเอก แบบเอกเดี่ยว

นักศึกษาต้องเรียนรายวิชาบังคับ 7 รายวิชา รวม 21 หน่วยกิตคือ

รหัส	รายวิชา	หน่วยกิต
มศ. 2301	ภาษาศาสตร์เบื้องต้น	3
มศ. 2302	คำและความหมาย	3
มศ. 3303	โครงสร้างภาษาอังกฤษ	3
มศ. 3313	การสื่อสารธุรกิจ	3
มศ. 3316	การเขียนเพื่อการสื่อสาร 1	3
มศ. 3317	การเขียนเพื่อการสื่อสาร 2	3
มศ. 3319	แปลอังกฤษขั้นต้น	3

เลือกเรียนรายวิชาอื่นอีก 39 หน่วยกิต โดยให้เลือกจากรายวิชาที่แผนกเปิดสอนให้ครบ 60 หน่วยกิต

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.2 การศึกษาวิชาภาษาอังกฤษเป็นวิชาเอกแบบเอกผสม

นักศึกษาต้องเรียนรายวิชาบังคับ 2 รายวิชา รวม 6 หน่วยกิตคือ

รหัส	รายวิชา	หน่วยกิต
มศ. 2302	คำและความหมาย	3
มศ. 3313	การสื่อสารธุรกิจ 1	3

เลือกเรียนรายวิชาอื่นอีก 24 หน่วยกิต โดยให้เลือกจากรายวิชาที่แผนกเปิดสอนให้ครบ 30 หน่วยกิต

2.3 รายวิชาที่เปิดสอน

รหัส	รายวิชา	หน่วยกิต
มศ. 2301	ภาษาศาสตร์เบื้องต้น	3
มศ. 2302	คำและความหมาย	3
มศ. 3303	โครงสร้างภาษาอังกฤษ	3
มศ. 2304	ทักษะการฟัง	3
มศ. 2305	การสนทนา 1	3
มศ. 2306	การสนทนา 2	3
มศ. 2307	การจดโน้ตและการสรุปความ	3
มศ. 3308	ทักษะการอ่าน	3
มศ. 3309	การอ่านเชิงวิเคราะห์	3
มศ. 3310	การอ่านเชิงวิจารณ์	3
มศ. 4311	การอ่านเฉพาะสาขาวิชา	3
มศ. 3312	ศัพท์เทคนิคธุรกิจ	3
มศ. 3313	การสื่อสารธุรกิจ 1	3
มศ. 4314	การสื่อสารธุรกิจ 2	3
มศ. 4315	การเขียนรายงาน	3
มศ. 3316	การเขียนเพื่อการสื่อสาร 1	3
มศ. 3317	การเขียนเพื่อการสื่อสาร 2	3
มศ. 4318	การเขียนบทความเชิงสารวิจารณ์	3

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รหัส	รายวิชา	หน่วยกิต
มศ. 3319	แปลอังกฤษขั้นต้น	3
มศ. 3320	แปลธุรกิจ 1	3
มศ. 4321	แปลธุรกิจ 2	3
มศ. 4322	การอ่านขั้นสูงเฉพาะสาขาวิชา	3
มศ. 4323	เทคนิคการอภิปราย	3
มศ. 4324	การศึกษาส่วนบุคคล	3
มศ. 4325	ประสบการณ์วิชาชีพ	3
มศ. 4326	สัมมนาการใช้ภาษาต่างประเทศ	3

3. เนื้อหาวิชา

เนื้อหาวิชาภาษาอังกฤษ หมายถึง ประสบการณ์ต่าง ๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อมที่กำหนดไว้ สำหรับรายวิชาภาษาอังกฤษ อันจะช่วยให้บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ที่วางไว้ ซึ่งจะต้องมีระดับความยากง่ายของผู้เรียน และสัมพันธ์ต่อเนื่องกับพื้นฐานความรู้เดิมหรือประสบการณ์เดิมของผู้เรียน

เนื้อหาวิชาภาษาอังกฤษในหลักสูตรวิชาเอกภาษาอังกฤษมีรายละเอียดดังนี้

มศ. 2301 ภาษาศาสตร์เบื้องต้น 3 หน่วยกิต
(Introduction to Linguistics)

ศึกษาลักษณะและบทบาทของภาษาตามหลักวิชาภาษาศาสตร์ ภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยาและสังคมวิทยา รวมทั้งศึกษาการเรียนรู้ภาษาแม่และภาษาต่างประเทศ

มศ. 2302 คำและความหมาย 3 หน่วยกิต
(Word and Meaning)

ศึกษาโครงสร้างของคำ ทฤษฎีความหมาย และความสำคัญในการเลือกใช้คำในการสื่อสารประเภทต่าง ๆ

มศ. 3303 โครงสร้างภาษาอังกฤษ 3 หน่วยกิต

(English Structure)

ศึกษาการวิเคราะห์โครงสร้างประโยคภาษาอังกฤษตามหลักการวิเคราะห์แบบดั้งเดิม แบบเน้นโครงสร้าง แบบปริวรรตและแบบอื่น ๆ ที่ใช้วิเคราะห์ประโยคภาษาอังกฤษได้อย่างเหมาะสม

มศ. 2304 ทักษะการฟัง 3 หน่วยกิต

(Listening Comprehension)

ศึกษาหลักการฟัง และฝึกฟังเพื่อจับใจความสำคัญและรายละเอียดที่จำเป็นจากข้อความที่ได้ฟัง ทั้งที่เป็นประโยค อนุเฉท บทความสั้น ๆ และบทสนทนา เสริมทักษะด้วยการฝึกในห้องปฏิบัติการทางภาษา

มศ. 2305 การสนทนา 3 หน่วยกิต

(Conversation 1)

ฝึกสนทนาเรื่องทั่ว ๆ ไปในชีวิตประจำวัน เรียนรู้สำนวนที่ถูกต้องในการสนทนาโอกาสต่าง ๆ เช่น การทักทาย การพูดทางโทรศัพท์ การสัมภาษณ์เพื่อเข้าทำงาน การเล่าเรื่องสั้น ๆ โดยฝึกสนทนากลุ่มย่อย และฝึกในห้องปฏิบัติการทางภาษา

มศ. 2306 การสนทนา 2 3 หน่วยกิต

(Conversation 2)

ฝึกสนทนาเรื่องที่ต้องใช้ความรู้พิเศษและการวิเคราะห์วิจารณ์ ทั้งที่เป็นเรื่องทั่ว ๆ ไป และเรื่องทางวิชาการ ใช้บทความและข้อเขียนซึ่งเป็นที่สนใจของกลุ่มเป็นหัวข้อในการสนทนา

มศ. 2307 การจดโน้ตและการสรุปความ 3 หน่วยกิต

(Note-taking and Summary Writing)

ศึกษาหลักการจดข้อความ และฝึกจดข้อความและคำบรรยายทั้งจากการฟังและการอ่าน ฝึกเขียนย่อความ ให้มีการฝึกในห้องปฏิบัติการทางภาษาส่วนหนึ่ง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มศ. 2308 ทักษะการอ่าน 3 หน่วยกิต
(Effective Reading)

ศึกษาวิธีการอ่านที่ถูกต้อง การกำหนดสายตา-ความเร็วในการอ่าน ฝึกการอ่าน ข้อความหมาย ๆ ประเภททั้งเรื่องวิชาการและเรื่องทั่วไป เพื่อความรู้ความเพลิดเพลินและสร้างทัศนคติและอุปนิสัยที่ดีในการอ่าน

มศ. 3309 การอ่านเชิงวิเคราะห์ 3 หน่วยกิต
(Analytical Reading)

ศึกษาหลักการวิเคราะห์รูปแบบ และลีลาของการเขียนขั้นพื้นฐาน ฝึกวิเคราะห์ข้อเขียนประเภทต่าง ๆ

มศ. 3310 การอ่านเชิงวิจารณ์ 3 หน่วยกิต
(Critical Reading)

ศึกษาหลักและแนวในการประเมินคุณค่าของข้อเขียนประเภทต่าง ๆ ฝึกอ่านเพื่อแสดงความคิดเห็น พิจารณาการใช้คำ การประเมินคุณค่าข้อความที่อ่าน

มศ. 4311 การอ่านเฉพาะสาขาวิชา 3 หน่วยกิต
(Technical Reading)

ศึกษารูปประโยคและสำนวนที่ใช้เฉพาะสาขาวิชา โดยเฉพาะทางด้านธุรกิจ ฝึกอ่านเพื่อเข้าใจรายละเอียด จากข้อความ ตำรา ตลอดจนรายงาน

มศ. 3312 ศัพท์เทคนิคธุรกิจ 3 หน่วยกิต
(Technical Terms in Business)

ศึกษาความหมายและที่ใช้ของศัพท์เฉพาะในวงการธุรกิจจากข้อความต่าง ๆ ที่คัดเลือกมาให้อ่าน และฝึกใช้ศัพท์เหล่านี้ในข้อเขียนต่าง ๆ

มศ. 3313 การสื่อสารธุรกิจ 3 หน่วยกิต
(Business Communication 1)

ศึกษาหลักการเขียนจดหมายธุรกิจที่ดี และฝึกเขียน โดยเน้นความถูกต้องของรูปแบบของจดหมาย ความเหมาะสมของถ้อยคำ และความชัดเจนของข้อความ โดยคำนึงถึงชนิดของจดหมายและวัตถุประสงค์ของผู้เขียน ศึกษาวิธีและฝึกเขียนประวัติการศึกษาและกรอกข้อความในใบสมัคร

มศ. 4314 การสื่อสารธุรกิจ 2 3 หน่วยกิต

(Business Communication 2)

ศึกษาหลักและฝึกเขียนบันทึกข้อความอย่างสั้นที่ใช้ในสำนักงาน บันทึกการประชุมรายงานปฏิบัติงานโดยสรุปที่ใช้ในวงการธุรกิจ ข้อความโทรเลข และเสนอข่าวของบริษัท

มศ. 4315 การเขียนรายงาน 3 หน่วยกิต

(Report Writing)

ศึกษาหลักและฝึกเขียนรายงานการค้นคว้าทางธุรกิจที่มีรูปแบบในการนำเสนอโดยเน้นความถูกต้องของรูปแบบ เนื้อความ ภาษา และการอ้างอิงแหล่งที่มา หัวข้อในการเขียนรายงานให้ผู้เรียนเลือกตามความสนใจ

มศ. 3316 การเขียนเพื่อการสื่อสาร 1 3 หน่วยกิต

(Communicative Writing)

ศึกษาหลักและฝึกเขียนอนุเฉทประเภทต่าง ๆ ทั้งแบบควบคุมรูปแบบการเขียนและแบบเขียนโดยอิสระ โดยเน้นความถูกต้องในเรื่องภาษา และการสื่อความหมาย

มศ. 3317 การเขียนเพื่อการสื่อสาร 2 3 หน่วยกิต

(Communicative Writing 2)

ศึกษาและฝึกการเขียนความเรียงอย่างสั้น โดยใช้วิธีการเขียนแบบต่าง ๆ การเลือกหัวข้อและการกำหนดขอบเขตของหัวข้อให้เหมาะสม ใช้แบบฝึกหัดประเภทควบคุมและแบบอิสระ

มศ. 4318 การเขียนบทความเชิงสารวิจารณ์ 3 หน่วยกิต

(Article Writing)

ศึกษาตัวอย่างงามเขียนในเชิงสารวิจารณ์ ฝึกการเขียนสารวิจารณ์ การแสดงหรือเสนอความคิดเห็น ทัศนคติต่อเรื่องต่าง ๆ ในปัจจุบันตามความสนใจในรูปของบทความ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มศ. 3319 แปลอังกฤษขั้นต้น 3 หน่วยกิต

(Introduction to Translation)

ศึกษาจุดมุ่งหมายและกระบวนการของการแปล โดยอาศัยการสื่อสารระหว่างภาษาและวัฒนธรรมของไทยและอังกฤษ ศึกษาและฝึกการแปลข้อความร้อยแก้วที่เป็นเรื่องทั่ว ๆ ไป จากอังกฤษเป็นไทยและไทยเป็นอังกฤษในระดับประโยคและย่อหน้า การเลือกใช้คำและรูปประโยคที่ถูกต้อง ศึกษาและเปรียบเทียบสำนวน รูปแบบ (Expressions) ที่นิยมใช้ในภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

มศ. 3320 แปลธุรกิจ 1 3 หน่วยกิต

(Business Translation 1)

ฝึกการแปลข้อความจากอังกฤษเป็นไทยขนาดความสั้นยาวปานกลาง ตามหัวข้อเรื่องที่แต่ละคนสนใจจากหนังสือพิมพ์ วารสารวิชาชีพ ข้อความจากตำรา เน้นความถูกต้องของข้อความ ความสละสลวยของภาษา

มศ. 4321 แปลธุรกิจ 2 3 หน่วยกิต

(Business Translation 2)

ฝึกการแปลข้อความจากไทยเป็นอังกฤษขนาดความสั้นยาวปานกลาง โดยถอดความให้เนื้อหาสาระคงเดิม ศึกษาคำที่มีความหมายใกล้เคียงกันแต่ใช้ต่างกัน เน้นความสมบูรณ์ของรูปประโยคในการสื่อความหมาย และความถูกต้องทางไวยากรณ์

มศ. 4322 การอ่านขั้นสูงเฉพาะสาขาวิชา 3 หน่วยกิต

(Advanced Technical Reading)

ศึกษาหนังสือหรือข้อความภาษาอังกฤษ ที่เกี่ยวกับข่าวคราวความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ในวงการธุรกิจทั้งในประเทศและต่างประเทศ

มศ. 4323 เทคนิคการอภิปราย 3 หน่วยกิต

(Discussion Techniques)

ศึกษาวิธีการและฝึกการอภิปรายรายกลุ่ม ทั้งในฐานะผู้ฟัง ผู้พูด และผู้ดำเนินการอภิปราย นับตั้งแต่การเตรียมตัว เตรียมเรื่องราวและเอกสารต่าง ๆ ตลอดจนการอภิปราย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มศ. 4324 การศึกษาส่วนบุคคล 3 หน่วยกิต
(Independent Study)

เลือกศึกษาเรื่องที่แต่ละคนสนใจเกี่ยวกับการใช้ภาษาอังกฤษในทักษะต่าง ๆ โดยให้มีการรายงานการศึกษาอย่างยาวหนึ่งฉบับถึงผลงานที่ทำการศึกษา หัวข้อที่ศึกษาจะต้องได้รับการยอมรับจากอาจารย์ประจำวิชา

มศ. 4325 ประสบการณ์วิชาชีพ 3 หน่วยกิต
(Professional Internship)

จัดประสบการณ์ทางด้านการใช้ภาษาอังกฤษในการทำงานให้กับนักศึกษา โดยฝึกปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับการใช้ภาษากับบริษัท หน่วยงานต่าง ๆ โดยได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการของคณะวิชาล่วงหน้า การเลือกวิชานี้นักศึกษาจะต้องเรียนวิชาอื่นในโปรแกรมมาแล้วไม่ต่ำกว่า 100 หน่วยกิต

มศ. 4326 สัมมนาการใช้ภาษาต่างประเทศ 3 หน่วยกิต
(Seminar in the Use of Foreign Language)

ศึกษาปัญหาต่าง ๆ ในการใช้ภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ ในเรื่องการฟัง พูด อ่าน เขียน และแปล โดยนำความรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติมาอภิปราย และสรุปแนวทางในการแก้ปัญหาดังกล่าว เพื่อเตรียมตัวไปประกอบอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ

4. วิธีสอนและกิจกรรม

วิธีสอนเป็นสื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เนื้อหาวิชาต่าง ๆ ตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ส่วนกิจกรรมเป็นการกระทำที่จะช่วยกระตุ้นส่งเสริมให้กระบวนการเรียนการสอนมีชีวิตชีวา และน่าสนใจ วิธีสอนและกิจกรรมที่ดีจะต้องมีความเหมาะสมกับเนื้อหาวิชา ระดับความสามารถ วัยและความสนใจของผู้เรียนด้วย

วิธีสอนภาษาอังกฤษมีหลายวิธี ทวานิต ฤถาวร (2529: 26-50) อธิบายถึงวิธีสอนภาษาอังกฤษที่นิยมใช้กันมากในปัจจุบันไว้ดังนี้

ก. วิธีสอนแบบไวยากรณ์และแปล

(Grammar-Translation Method)

การสอนตามวิธีนี้มาจากแนวความคิดที่ว่า ภาษามีกฎเกณฑ์ มีระบบและระเบียบในภาษานั้น ๆ ดังนั้นถ้าสามารถทำให้ผู้เรียนได้รู้กฎเกณฑ์และคำศัพท์แล้ว ผู้เรียนก็จะสามารถรู้ความหมายของข้อความนั้น ๆ ได้ วิธีสอนแบบนี้ใช้วิธีการแปลเป็นหลักโดยถือว่าภาษาประกอบด้วยคำเป็นจำนวนมากที่มีความหมายตรงกับคำในภาษาอื่น ฉะนั้นตำราที่เกี่ยวกับการสอนตามวิธีนี้จึงยึดเอาการเรียนรู้คำศัพท์จำนวนมากเป็นเกณฑ์ การอธิบายคำศัพท์และไวยากรณ์ครูจะใช้ภาษาของผู้เรียนคือใช้ภาษาไทย แบบฝึกหัดต่าง ๆ ที่ให้ผู้เรียนฝึกได้แก่ การให้คำหรือประโยคภาษาอังกฤษเพื่อให้ผู้เรียนแปลเป็นภาษาไทย และให้คำหรือประโยคภาษาไทย เพื่อให้ผู้เรียนแปลกลับเป็นภาษาอังกฤษ ผู้เรียนต้องเรียนรู้กฎไวยากรณ์ต่าง ๆ มากมายรวมทั้งข้อยกเว้นต่าง ๆ ท่องจำชนิดของคำหรือหน้าที่ทางไวยากรณ์ของคำ การกระจายคำ กริยาการเปลี่ยนรูปของคำ ชื่อคำศัพท์เฉพาะต่าง ๆ ทางไวยากรณ์ รวมทั้งการใช้พจนานุกรมที่มีคำแปลสองภาษา อังกฤษ-ไทย และ ไทย-อังกฤษ ด้วย

ข. วิธีสอนแบบตรง (Direct Method)

วิธีสอนภาษาอังกฤษแบบตรงนี้ได้เปลี่ยนแปลงการศึกษาภาษาในวรรณคดีซึ่งเป็นลักษณะของวิธีสอนแบบไวยากรณ์และแปลมาเป็นการศึกษาภาษาที่ใช้พูดอยู่ในชีวิตประจำวัน จุดประสงค์ของวิธีสอนแบบนี้คือ ต้องการให้ผู้เรียนสามารถพูด อ่าน เขียนและคิดเป็นภาษาต่างประเทศได้โดยไม่ต้องผ่านขั้นตอนการแปลเป็นภาษาแม่ของผู้เรียนเสียก่อน ในเวลาสอนผู้สอนพูดแต่ภาษาต่างประเทศที่กำลังเรียนนั้นตลอดเวลา ไม่มีการเน้นหรืออธิบายเกี่ยวกับโครงสร้างทางไวยากรณ์ของภาษา จะอธิบายก็ต่อเมื่อจำเป็นและจะอธิบายโดยใช้ภาษาที่เรียนอยู่ วิธีสอนแบบนี้จึงมักใช้เจ้าของภาษาเองหรือผู้ที่สามารถใช้ภาษาได้ใกล้เคียงกับเจ้าของภาษาเป็นผู้สอน ขั้นตอนในการสอนผู้สอนจะเสนอเนื้อหาซึ่งเป็นเรื่องที่ปรากฏอยู่ในแบบเรียน คำศัพท์ยากจะอธิบายด้วยภาษาที่เรียนโดยใช้การถอดความจากรูปภาพ อุปกรณ์ที่เป็นจริง ให้คำที่มีความหมายเหมือนกัน การสาธิต หรือใช้ปริบท การอธิบายความหมายของเนื้อเรื่องที่เรียนจะใช้วิธีถามคำถามเกี่ยวกับเนื้อเรื่องนั้น ๆ ผู้สอนให้ความสนใจไวยากรณ์น้อย ส่วนใหญ่จะใช้เวลาเพื่อถาม-ตอบผู้เรียนเกี่ยวกับเนื้อเรื่องหรือพูดคุยเกี่ยวกับภาพที่ติดไว้หน้าห้อง วิธีสอนแบบนี้เน้นทักษะพูด ฟัง อ่าน และเขียน มากน้อยตามลำดับ

วิธีสอนแบบตรงเป็นวิธีสอนที่ได้รับแนวความคิดที่ว่า ความเข้าใจก็ดี สมรรถภาพ การฟัง พูด อ่าน ไม่ควรให้ผ่านภาษาของผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้รับทราบคำศัพท์และไวยากรณ์ โดยผ่านภาษาที่ต้องการเรียนเท่านั้น จึงไม่ส่งเสริมการแปลแต่ส่งเสริมการสอนทักษะพูด ดังนั้นวิธีสอนแบบนี้จึงพยายามทำให้สถานการณ์ในการเรียนรู้ภาษาของผู้เรียนนั้นสามารถนำภาษาไปใช้ได้จริง ฝึกให้ผู้เรียนเรียนโดยไม่ใช้การแปล แต่ใช้ภาษาที่เรียนในการอธิบาย การเรียนรู้ภาษาจะใช้เนื้อหาบทเรียน (Text) การสาธิตโดยใช้รูปภาพและวัตถุของจริง เน้นในด้านการถาม-ตอบคำถาม การพูดบรรยายเรื่อง การเขียนตามคำบอก และการเลียนแบบจากครู

ค. วิธีสอนแบบฟัง-พูด (Audio - Lingual Method)

วิธีสอนแบบนี้ยึดทฤษฎีที่ว่า ภาษาทุกภาษาในโลกนี้มีระบบเสียง โครงสร้าง ไวยากรณ์และความหมายเป็นของตนเองโดยเฉพาะ จะต้องมีการเปรียบเทียบระหว่างภาษาแม่ของผู้เรียนกับภาษาใหม่เพื่อให้ทราบถึงลักษณะทางภาษาที่แตกต่างกัน ลักษณะที่แตกต่างกันในด้านการออกเสียงและหลักภาษานี้เป็นสิ่งที่เป็นปัญหาของผู้เรียนที่ควรให้ความสนใจเป็นพิเศษ นอกจากนี้ วิธีสอนแบบนี้ยังยึดแนวคิดของนักจิตวิทยา กลุ่มพฤติกรรมนิยม (Behaviorist) ซึ่งมี บี เอฟ สกินเนอร์ (B.F. Skinner) เป็นผู้นำความเชื่อที่ว่าภาษาเป็นพฤติกรรมอย่างหนึ่งซึ่งเกิดจากความสัมพันธ์ของสิ่งเร้าและปฏิกิริยาตอบสนอง การเรียนรู้จะมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นเมื่อได้รับการยกย่องชมเชย หรือให้รางวัลในทันที ผู้สอนและผู้เรียนจะมีพฤติกรรมโต้ตอบสัมพันธ์กันตลอดเวลา ผู้สอนจะเน้นให้ผู้เรียนฝึกโครงสร้าง (Pattern Practice) อย่างเข้มข้น ซ้ำกันหลาย ๆ ครั้งเพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาได้โดยอัตโนมัติ

ง. แนวการสอนเพื่อการสื่อสาร (Communicative Approach)

การสอนในแนวนี้เกิดจากการที่นักสังคมภาษาศาสตร์ (Sociolinguist) เริ่มตระหนักว่าการใช้ภาษาที่แท้จริงมิใช่เป็นเพียงแต่การสร้างประโยคขึ้นมาเท่านั้น แต่จะรวมถึงการแสดงความคิดเห็นและการใช้ภาษาติดต่อสื่อสารกันด้วย การเรียนรู้ภาษามิใช่เพียงการ เรียนรู้คำศัพท์และความสัมพันธ์ระหว่างประโยค แต่ควรคำนึงถึงการนำภาษาไปใช้ตามหน้าที่ของภาษา (Function) ด้วย

ดี เอ วิลคินส์ (D.A. Wilkins) ได้เสนอรูปแบบของแนวการสอนภาษาเพื่อใช้ตามหน้าที่ของภาษาหรือตามความมุ่งหมาย แนวการสอนดังกล่าวให้ความสำคัญต่อการนำภาษาไปใช้ในการสื่อสารตั้งแต่เริ่มเรียน แต่ในขณะเดียวกันก็ไม่ได้ละทิ้งความสำคัญทางด้านไวยากรณ์และสถานการณ์ แนวการสอนภาษาแบบเน้นการใช้ภาษาตามความมุ่งหมาย (Notional Approach) นี้จึงมีข้อดีในแง่ที่ว่าจะช่วยให้ผู้เรียนมีความสามารถในการสื่อสาร และเมื่อสามารถนำภาษาไปใช้ได้จริงก็จะทำให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนภาษา

บทเรียนที่เน้นการสอนตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสาร การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยจัดเป็นหมวดหมู่ของภาษา เช่น การขอร้อง การแสดงความเห็นใจ การแสดงความเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย การแสดงความเสียใจ เป็นต้น แทนที่จะเน้นที่ไวยากรณ์ เช่น Simple Past Tense, Adverb of Frequency, Relative Clauses หรือเน้นสถานการณ์ เช่น At the Drugstore, At the Football Game ทั้งนี้เพราะกาจัดเนื้อหาตามไวยากรณ์หรือสถานการณ์นั้นก่อให้เกิดปัญหาหลายประการ เช่น ผู้เรียนไม่สามารถนำความรู้ที่ได้จากการเรียนไปใช้ในการสื่อสารจริง ๆ ได้ การนำประโยคที่มีรูปไวยากรณ์เหมือนกันมาสอนพร้อมกันเป็นวิธีที่ไม่ตรงกับความเป็นจริง และความรู้ทางไวยากรณ์เพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอที่จะทำให้ผู้เรียนสามารถสื่อความหมายในสถานการณ์จริง ๆ ได้ นอกจากนั้น การสอนตามแนวนี้ยังอาศัยการจัดกิจกรรมประกอบการเรียนการสอนเป็นหลักด้วย เพื่อจัดสถานการณ์ในการเรียนให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

จะเห็นได้ว่าวิธีสอนทั้ง 4 แบบที่กล่าวมานั้น เป็นที่นิยมใช้กันมากในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในระดับอุดมศึกษา การที่ผู้สอนจะเลือกใช้วิธีใดนั้นก็ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมาย และเนื้อหาของแต่ละวิชาที่แตกต่างกันไปและความถนัดของแต่ละบุคคล

สำหรับกิจกรรมต่าง ๆ ที่ใช้ในการเรียนการสอนนั้น มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาได้ และใช้ภาษาได้ถูกต้องเป็นที่ยอมรับของสังคมที่ใช้ภาษานั้น การเลือกใช้กิจกรรมประเภทใด ย่อมขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมาย ความจำเป็น และความสามารถของผู้เรียนด้วย การสอนภาษานั้นไม่ใช่การเน้นเฉพาะทักษะการพูดเพียงอย่างเดียว ทักษะอื่น ๆ เช่น การฟัง การอ่าน และการเขียนก็มีความสำคัญเท่า ๆ กัน ดังนั้นควรมีกิจกรรมที่เอื้ออำนวยต่อทักษะดังกล่าวทั้งหมด แต่อาจจะเน้นมากน้อยต่างกันขึ้นอยู่กับจุดประสงค์และเนื้อหา

ของบทเรียน ลักษณะของชั้นเรียน สภาพทั่วไปของห้องเรียนก็มีผลต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนแสดงออกมากหรือน้อยเช่นกัน ถ้าห้องเรียนสะอาด สว่าง และมีบรรยากาศเป็นกันเองในหมู่ผู้เรียน ความกล้าที่ผู้เรียนแต่ละคนจะแสดงออกก็เพิ่มขึ้นด้วย

ลักษณะของกิจกรรมที่นิยมนำไปใช้ในชั้นเรียนได้แก่

1. บทบาทสมมติ(Role Plays) กิจกรรมแบบนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกการแสดงออกตามบทบาทที่ได้รับและเป็นไปตามสถานการณ์เฉพาะแบบ ดังนั้นผู้เรียนจะได้ฝึกใช้ภาษาที่เหมาะสมกับบทบาทและสถานการณ์ที่กำหนด

2. กิจกรรมการแก้ปัญหา(Problem Solving) เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนจะต้องแลกเปลี่ยนข้อมูลที่มีอยู่กับคนอื่น ๆ เพื่อช่วยกันแก้ปัญหา

3. การถ่ายโอนข้อมูล(Information Transfer) เป็นกิจกรรมที่มุ่งให้เปลี่ยนข้อมูลจากรูปแบบหนึ่งไปสู่อีกรูปแบบหนึ่ง เช่น ให้กราฟ หรือรูปภาพมา แล้วให้ผู้เรียนเขียนอธิบายกราฟหรือรูปภาพนั้น ๆ

4. กิจกรรมที่มีการปะทะสังสรรค์(Interaction Task) เป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนทำงานกลุ่มด้วยกัน อาจเป็นการอภิปรายปัญหาหรืออื่น ๆ

อย่างไรก็ตามการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้จะได้ผลดีมาก เมื่อผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างเต็มที่ ผู้สอนอาจจะกำหนดให้ผู้เรียนทำกิจกรรมเป็นคู่ (Pair Work) เช่น การแนะนำตัว การอธิบายบอกรายละเอียดของสิ่งต่าง ๆ การปฏิบัติตามคำแนะนำ ฯลฯ หรือกำหนดให้ผู้เรียนทำกิจกรรมกลุ่ม (Group Work) เช่น การปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยนข้อมูลต่าง ๆ การอภิปราย โต้วาที ฯลฯ เป็นต้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะของกิจกรรมแต่ละประเภท และจุดมุ่งหมายของผู้สอนที่จะฝึกให้ผู้เรียนเกิดทักษะในด้านต่าง ๆ ตามที่ต้องการ

ในด้านการเรียนการสอนภาษาอังกฤษนั้นมีความจำเป็นที่จะต้องจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เพราะวิชาภาษาอังกฤษเป็นวิชาทักษะ กิจกรรมเสริมหลักสูตรจะช่วยส่งเสริมการฝึกฝนทักษะทั้ง4 ในด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนให้กว้างขวางยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังจะช่วยส่งเสริมความเข้าใจในศิลปะและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา อันเป็นสิ่งจำเป็นในการเรียนการสอนภาษา ซึ่งถ้าจะใช้เวลาเรียนเฉพาะในชั่วโมงเรียน

อย่างเดียวนั้นย่อมไม่เป็นการเพียงพอที่จะฝึกฝนทักษะและให้ความรู้แก่ผู้เรียนอย่างสมบูรณ์ได้ อีกประการหนึ่งการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรนอกจากจะช่วยให้ความมุ่งหมายของการเรียนบรรลุผลดีขึ้นแล้ว ยังจะเป็นวิธีทางที่จะให้ผู้เรียนมีโอกาสแสวงหาประสบการณ์ด้วยตนเอง อีกทั้งยังช่วยสนองความต้องการทางด้านจิตวิทยา ช่วยดึงความสนใจของผู้เรียนให้ปรากฏออกมาช่วยให้ผู้เรียนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ รู้จักใช้พละกำลังทั้งทางด้านความคิดและร่างกายในทางที่ถูกต้อง ทั้งยังเป็นการส่งเสริมมิตรภาพอันดีงามให้เกิดขึ้นในระหว่างผู้เรียนด้วยกันเอง และกับครูผู้สอน ซึ่งการสอนในชั้นเพียงอย่างเดียวนั้นไม่สามารถพัฒนาสิ่งเหล่านี้ให้สมบูรณ์ได้

กิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษที่จัดขึ้นพอจะสรุปได้ดังนี้

1. กิจกรรมประเภทส่งเสริมการฟัง ได้แก่ ฟังรายงาน อภิปราย บรรยายทางวิชาการโดยวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ การฟังประกาศต่าง ๆ อาทิเช่น การพยากรณ์อากาศ การโฆษณาเกี่ยวกับสินค้า ภาพยนตร์ ดนตรี ฟังบทสนทนา เรื่องสั้น ฟังคำสั่ง หรือ คำแนะนำ ต่าง ๆ ฯลฯ เป็นต้น

2. กิจกรรมประเภทส่งเสริมการพูด ได้แก่ การสัมภาษณ์ การสนทนาโต้ตอบกับชาวต่างประเทศ การกล่าวคำปราศรัยในโอกาสต่าง ๆ การโต้วาที การแสดงละครและบทบาทสมมติต่าง ๆ ฯลฯ เป็นต้น

3. กิจกรรมประเภทส่งเสริมการอ่าน ได้แก่ การจัดนิทรรศการหนังสือภาษาอังกฤษที่น่าอ่าน การจัดบอร์ดวิชาการ สรุปวิจารณ์ข่าวหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่น่าสนใจ บทความหรือสารคดี จากหนังสือพิมพ์หรือวารสารภาษาอังกฤษ ฯลฯ เป็นต้น

4. กิจกรรมประเภทส่งเสริมการเรียน ได้แก่ การออกวารสารภาษาอังกฤษ การเขียนจดหมายติดต่อกับเพื่อนชาวต่างประเทศ การฝึกการเขียนกรอกข้อความ เช่น ใบสมัครงาน ใบสอบชิงทุน การเขียนรายงานการประชุม การจัดเขียนป้ายนิเทศต่าง ๆ ฯลฯ เป็นต้น

5. กิจกรรมประเภทส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับศิลปะและขนบธรรมเนียมวัฒนธรรมตลอดจนชีวิตความเป็นอยู่ของชนชาติเจ้าของภาษา ได้แก่

การเต้นรำในจังหวะพื้นเมือง (Folk Dances) อาทิเช่น Square Dance, Bunny Hop การร้องเพลง การจัดกิจกรรมในเทศกาลสำคัญ ๆ เช่น คริสต์มาส อีสเตอร์ การจัดทีศนศึกษาไปต่างประเทศ การจัดงานเลี้ยงน้ำชา การแสดงบทบาทสมมติ เช่น พิธีแต่งงาน งานวันเกิด ฯลฯ เป็นต้น

5. การใช้สื่อการสอน

สื่อการสอนเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในระบบการเรียนการสอนในปัจจุบัน เพราะสามารถประหยัดเวลา และแรงงานของครู สามารถเร้าความสนใจของผู้เรียน และทำให้บรรยากาศในห้องเรียนไม่ซ้ำซาก จำเจ นอกจากนั้นยังสามารถช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเร็วขึ้น สื่อการสอนจึงเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของการเรียนการสอน โดยเฉพาะวิชาภาษาอังกฤษเป็นวิชาทักษะซึ่งผู้เรียนจำเป็นต้องฝึกการฟัง พูด อ่าน และเขียน ปัจจุบันการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เพื่อนำภาษามาใช้ (Language Use) มากกว่าการเรียนรู้เพื่อจำกฎเกณฑ์ (Language Usage) ซึ่ง สุทธิรัตน์ ณ นคร (2529: 27) มีความเห็นว่า การเรียนการสอนที่เน้นการเรียนรู้ภาษาเพื่อนำมาใช้ ทำให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญในแต่ละขั้นตอนของบทเรียน และพยายามที่จะทำความเข้าใจในบทเรียนนั้น ๆ ดังนั้นผู้สอนจึงจำเป็นต้องหาเครื่องมือหรืออุปกรณ์มาใช้ประกอบการสอน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และทำความเข้าใจได้เร็วขึ้น ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ จดจำไปได้นานและสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ สิ่งที่ผู้สอนนำมาใช้ก็คือ สื่อที่ใช้ในการถ่ายทอดความรู้หรือสื่อการสอนนั่นเอง สื่อการสอนที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบันแบ่งเป็นประเภทต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. ประเภทสิ่งพิมพ์ ได้แก่ หนังสือแบบเรียนหรือตำรา หนังสืออ้างอิง หนังสืออ่านประกอบการเรียนการสอน หนังสือนอกเวลา วารสาร หนังสือพิมพ์ แผ่นปลิวโฆษณา จดหมายสมัครงาน รายงานการประชุมต่าง ๆ เป็นต้น

2. ประเภทวัสดุ-อุปกรณ์ เช่น ชอล์ก กระดานดำ กระดานขาว ไมโครโฟน เครื่องขยายเสียง

3. ประเภทเครื่องฉาย เช่น เครื่องฉายสไลด์ เครื่องฉายฟิล์มสตริป เครื่องฉายภาพยนตร์ โทรทัศน์และเครื่องฉายวิดิโอเทป เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ

4. ประเภทฉายได้ เช่น สไลด์ ฟิล์มสตริป ภาพยนตร์ การ์ตูน แผ่นใส

5. ประเภทฉายไม่ได้ เช่น รูปภาพ แผนภูมิ แผนภาพ แผ่นสถิติ โปสเตอร์ ภาพวาด การ์ตูน หุ่นจำลอง

6. ประเภทเครื่องเสียง เช่น เครื่องเล่นเทป เทปคาสเซ็ท ภาษาอังกฤษ เทปบันทึกเสียง แผ่นเสียง

7. ประเภทตัวบุคคล เช่น เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานต่าง ๆ วิทยากร แขกรับเชิญ เป็นต้น

6. การวัดและประเมินผล

วัตถุประสงค์ในการวัดและการประเมินผลการเรียนการสอนภาษาอังกฤษนั้น เพื่อให้ผู้สอนได้ทราบว่า การสอนของตนมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด ทำให้ทราบถึงข้อบกพร่องของผู้เรียน ตลอดจนเจตคติของผู้เรียนที่มีต่อวิชาภาษาอังกฤษด้วย นอกจากนั้นผู้สอนยังสามารถปรับปรุงวิธีการสอน วัดพัฒนาการของผู้เรียน ตลอดจนเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนมากขึ้น การวัดและประเมินผลการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโดยทั่วไปมีการปฏิบัติดังนี้

1. การประเมินผลก่อนการเรียน เพื่อสำรวจความรู้พื้นฐานทางภาษาอังกฤษของนักเรียนก่อนที่จะเรียนโดยสำรวจความสามารถ ความสนใจ และความถนัดทางภาษา เพื่อจะจัดเข้าชั้นเรียนตามความเหมาะสม(Placement Test) การประเมินผลก่อนเรียน จะช่วยครูสำรวจว่านักเรียนมีความบกพร่องด้านใด จะได้ช่วยเหลือและสนับสนุนเพื่อพัฒนาการสอนให้เหมาะสม

2. การประเมินผลระหว่างเรียน(Formative Test) เพื่อปรับปรุงการเรียนของนักเรียน และการสอนของครู โดยประเมินผลทักษะทางภาษา (Performance) และประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน(Achievement) ซึ่งมักจะประเมินเป็นระยะ ๆ หรือเมื่อจบบทเรียนแต่ละบท

3. การประเมินผลปลายภาค เป็นการประเมินผลการเรียนเมื่อจบ

หลักสูตร หรือเมื่อเรียนเนื้อหาของแต่ละวิชาจนจบ เพื่อดูผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชานั้น ๆ (Summative Test)

อัจฉรา วงศ์โสธร (2527: 42-43) กล่าวถึงหลักสำคัญบางประการเกี่ยวกับการวัดและการประเมินผลการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ว่าเป้าหมายของการประเมินผลคือ การทดสอบความสามารถในการใช้ภาษา ดังนั้นความสามารถที่ผู้สอนควรจะประเมินมีดังนี้

ก. การฟังคำบรรยาย อธิบาย รายงาน คำสั่ง ฯลฯ

ข. การให้คำอธิบาย คำบรรยาย คำสรุป ฯลฯ

ค. การอ่านตำรา วารสาร บทความวิชาการ โฆษณา ฯลฯ

ง. การเขียนแผนภูมิ ตาราง แผนผัง เขียนรายงาน ฯลฯ

ส่วนการตัดสินผลการเรียนจะเป็น 2 ลักษณะ คือ

อิงเกณฑ์ (Criterion Reference) หมายถึง ในการเรียนการสอนวิชานั้น ๆ จะมีเกณฑ์กำหนดไว้อย่างชัดเจนว่า ผู้เรียนต้องมีความสามารถถึงเกณฑ์ที่กำหนดไว้ จึงจะเรียกได้ว่ามีความ "รอบรู้" ในทางปฏิบัติโดยทั่วไปเกณฑ์ที่จะตัดสินว่าผู้เรียนรอบรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งนั้น ผู้เรียนจะต้องมีความรอบรู้ในเรื่องนั้นอย่างน้อย 80% (วาสนา โกวิทยา 2525: 117) การตัดสินผลการเรียนแบบอิงเกณฑ์นี้ มักจะกระทำระหว่างภาคเรียน เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน

อิงกลุ่ม (Norm Reference) หมายถึง การตัดสินผลการเรียน โดยมุ่งจำแนกบุคคลตามความสามารถโดยเปรียบเทียบกับกลุ่ม นั่นคือ ในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งบุคคลที่มีความสามารถสูงก็จะได้คะแนนสูง คนที่มีความสามารถปานกลาง หรือต่ำก็จะได้คะแนนลดหลั่นกันไปตามระดับความสามารถของตน โดยมีวิธีการทางสถิติในเรื่องการกระจายของคะแนนเป็นโค้งปกติเข้ามาเกี่ยวข้อง การตัดสินผลการเรียน แบบอิงกลุ่มนี้มักใช้ในการประเมินผลเพื่อสรุปการ

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 งานวิจัยภายในประเทศ

จากการศึกษางานวิจัยภายในประเทศมีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

หลักสูตรและการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

นพมาศ รัตนปรีดากุล (2523: 75-79) ได้ทำวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศของครูภาษาอังกฤษในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ครูภาษาอังกฤษส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตร เวลาสอนพูดภาษาไทยมากกว่าภาษาอังกฤษและใช้วิธีสอนแบบให้กฎเกณฑ์หลังจากที่นักเรียนเข้าใจแล้ว ครูโรงเรียนเอกชนระดับมัธยมศึกษาและประถมศึกษาใช้วิธีสอนแบบให้กฎเกณฑ์ทีหลังเช่นกัน แต่ใช้ภาษาอังกฤษเท่า ๆ กับภาษาไทยในขณะที่สอน สำหรับครูโรงเรียนรัฐบาลระดับประถมศึกษาใช้วิธีสอนแบบให้นักเรียนได้ฝึกปากเปล่าโดยใช้ภาษาอังกฤษมากกว่าภาษาไทยในขณะที่สอน ส่วนการฝึกนั้นครูภาษาอังกฤษทั้งหมดใช้วิธีฝึกหลาย ๆ แบบโดยคละเด็กทุกระดับความสามารถไว้ด้วยกัน และเน้นสอนทักษะ ฟัง พูด อ่าน เขียนตามลำดับ การจัดกิจกรรมก็ทำเป็นครั้งคราวเท่านั้น ในขณะสอนครูพบว่านักเรียนสนใจเรียนและสนุกกับบทเรียนมาก แต่ก็ไม่ทุกครั้ง เนื่องจากจำนวนนักเรียนในชั้นหนึ่ง ๆ มีมากเกินไปอันเป็นสาเหตุหนึ่งของปัญหาของครู และปัญหาสำคัญอีกปัญหาหนึ่งคือ ครูไม่มีเวลาพอที่จะจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้นักเรียนได้

เบญจมาศ เกตุพิชัย (2524: 244-245) ได้ทำวิจัยเรื่อง การประเมินผลการใช้หลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ของครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษในเขตการศึกษา 6 ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษส่วนใหญ่ในเขตการศึกษา 6 มีวุฒิปริญญาตรี วิชาเอกภาษาอังกฤษ มีประสบการณ์ในการสอนวิชาภาษาอังกฤษ 1 - 5 ปี ไม่เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรภาษาอังกฤษมาก่อน และมีความเห็นว่าจุดประสงค์และเนื้อหาของหลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษ รวมทั้งแบบเรียนและคู่มือการสอนวิชาภาษาอังกฤษมีความเหมาะสมอยู่ในเกณฑ์ดี วิธีสอนที่ใช้ส่วนใหญ่คือ วิธีการฝึกทักษะทั้ง 4 การแสดงบทบาทสมมติ และการบรรยาย ในด้านกิจกรรมประกอบการเรียนการสอน ครูผู้สอนส่วนใหญ่ได้จัดให้มีการเล่นเกมส์ทางภาษามาก

กมลรัตน์ จรัสรัศมี (2525: 104-106) ได้ทำการวิจัยเรื่องความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เกี่ยวกับโปรแกรมการสอนภาษาอังกฤษทั่วไป และภาษาอังกฤษสำหรับสาขาวิชา ในด้านหลักสูตรและเนื้อหาวิชา การจัดการเรียนการสอน การนำไปใช้ประโยชน์ และปัญหาด้านการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า ภาษาอังกฤษเป็นวิชาที่จำเป็นต่อการเรียนวิชาเฉพาะสาขา ควรจัดให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และควรจัดสอนทั้งภาษาอังกฤษทั่วไปและภาษาอังกฤษเฉพาะสาขา โดยเรียนภาษาอังกฤษทั่วไปเป็นพื้นฐานและเรียนภาษาอังกฤษเฉพาะสาขาเพื่อประกอบอาชีพ ความสำเร็จในการเรียนภาษานั้นขึ้นอยู่กับความถนัดและแรงจูงใจเป็นสำคัญ

นาฏยา วิพุธศิริ (2525: 59-60) ได้ทำการวิจัยถึงปัญหาการเรียนการสอนวิชาเอกอังกฤษระดับปริญญาตรีในวิทยาลัยครูทุกแห่ง ในด้านหลักสูตร เนื้อหาวิชา และตำราเรียน การเรียน การสอน สื่อการสอน การวัดและประเมินผล และเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอน และนักศึกษาที่มีต่อปัญหาดังกล่าว ผลการวิจัยพบว่าทั้งอาจารย์และนักศึกษามีความเห็นว่าปัญหาด้านหลักสูตร เนื้อหาวิชาและตำราเรียน การเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลโดยส่วนรวมแล้วเป็นปัญหาในระดับกลาง ด้านสื่อการสอนนักศึกษาเห็นว่าเป็นปัญหาระดับน้อย แต่อาจารย์เห็นว่าเป็นปัญหาระดับปานกลาง สิ่งที่อาจารย์และนักศึกษาเห็นว่าเป็นปัญหามากคือ จำนวนชั่วโมงสอน จำนวนหน่วยกิต ปริมาณเนื้อหาวิชา เนื้อหาด้านไวยากรณ์ การฟัง การพูด ส่วนสิ่งที่อาจารย์และนักศึกษาเห็นว่าเป็นปัญหาน้อยก็คือ การให้นักศึกษาทำรายงาน การใช้วิธีสอนแบบหลายคน การจัดทำแบบทดสอบมาตรฐานสำหรับวิชาภาษาอังกฤษ

เจียรนัย ศิริสวัสดิ์ (2525: 156-159) ได้ประเมินผลหลักสูตรปริญญาครุศาสตร์มหาบัณฑิตสาขาวิชาการสอนภาษาไทย ภาควิชามัธยมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผลปรากฏว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและจำนวนหน่วยกิตในหลักสูตรมีความเหมาะสมมาก ส่วนด้านการนำหลักสูตรไปใช้ ครุศาสตร์มหาบัณฑิตเห็นว่าวิชาที่มีประโยชน์ต่อการทำงานคือวิชาบังคับและวิชาเลือกในหมวดวิชาบังคับ ส่วนการนำความรู้ไปเผยแพร่ให้เป็นประโยชน์ยังอยู่ในระดับน้อย ครุศาสตร์มหาบัณฑิตมีความพอใจการประเมินผลการเรียนการสอนด้วยข้อสอบแบบอัตนัย และเห็นว่าการประเมินผลในแต่ละวิชาสอดคล้องกับเนื้อหา

ศิลป์ สวัสดิ์ (2527: 70-71) ได้ติดตามผลบัณฑิตสาขาวิชาเอกการสอนภาษาอังกฤษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อประเมินและปรับปรุงหลักสูตรและ

I17514952

เนื้อหาวิชาเอกการสอนภาษาอังกฤษ ผลจากการวิจัยพบว่า หลักสูตรวิชาเอกภาษาอังกฤษนั้น มีความเหมาะสมปานกลางค่อนข้างมาก มีประโยชน์ต่ออาชีพที่ทำอยู่โดยเฉพาะบัณฑิตที่มีอาชีพครู รายวิชาที่บัณฑิตเห็นว่าเป็นประโยชน์มากได้แก่ รายวิชาการแปล การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ลัทศาสตร์ โครงสร้างภาษาอังกฤษ การเขียนภาษาอังกฤษพื้นฐาน และภาษาอังกฤษในห้องปฏิบัติการทางภาษา บัณฑิตต้องการให้หลักสูตรเน้นเพิ่มทางด้านทักษะการพูด การฟัง และการเขียนจดหมาย และเห็นว่าหลักสูตรควรเปิดกว้างและยืดหยุ่น เพื่อให้เลือกอาชีพอื่นได้ด้วย

บุญพร้อม อติรัตน์ (2528: 50-51) ได้สำรวจความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาแผนกพณิชยการสังกัดวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา เกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษธุรกิจในด้านหลักสูตรและเนื้อหา การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การนำไปใช้และปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน ผลปรากฏว่าในด้านหลักสูตรและเนื้อหา อาจารย์มีความเห็นว่าหลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจส่งเสริมการศึกษาที่ต้องค้นคว้าด้วยตัวเองนั้น มีความเหมาะสมน้อย ในด้านการจัดการเรียนการสอน อาจารย์และนักศึกษามีความเห็นว่า การจัดกิจกรรมประกอบการเรียนการสอนมีน้อย การสอนใช้การอธิบายมาก ในด้านการวัดและประเมินผล อาจารย์และนักศึกษามีความเห็นสอดคล้องกันว่า ชนิดของแบบทดสอบแบบเลือกตอบนั้นมีการปฏิบัติมากกว่าแบบทดสอบแบบอื่น ๆ ส่วนการวัดผลการเรียนโดยการอภิปรายหรือรายงานหน้าชั้นยังมีการปฏิบัติน้อย ในด้านการนำไปใช้อาจารย์และนักศึกษามีความเห็นสอดคล้องกันว่า ทางด้านทักษะการฟังเพื่อความบันเทิงและฟังเพื่อความรู้กับทักษะในด้านการเรียนคือ การจดรายงานการประชุมและบันทึกข้อความ ยังนำไปใช้ได้น้อย ส่วนทักษะการอ่านหนังสือแบบเรียนนำไปใช้ได้มาก ในด้านปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน ทั้งอาจารย์และนักศึกษามีความเห็นว่าปัญหาซึ่งพบมากในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษธุรกิจที่เกิดจากผู้เรียน คือ ทักษะการฟังและทักษะการพูด

การใช้สื่อการสอนและกิจกรรม

พรทิพา เหลืองวัฒนากิจ (2522 : 80-83) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาการใช้โสตทัศนูปกรณ์ในการสอนวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนรัฐบาลในเขตกรุงเทพมหานคร ปรากฏผลดังนี้ โดยส่วนรวมครูภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ใช้โสตทัศนูปกรณ์ประกอบการสอนโดยทั่วไปอยู่ในเกณฑ์เฉลี่ยปานกลาง โสตทัศนูปกรณ์ที่ใช้มากได้แก่

กระดานดำ บัตรคำ เครื่องบันทึกเสียงและเทป รูปภาพต่าง ๆ และการเล่นเกมส์ฝึกภาษา ส่วนบัตรประโยค แผนภาพอวัยวะในการออกเสียง กระเป๋าผนัง ภาพการ์ตูนของจริง สมุดภาพ สไลด์ ฟิล์มสตริป ภาพยนตร์ การแสดงละคร การแสดงหุ่นและบทเพลงภาษาอังกฤษโดยเฉลี่ยใช้ปานกลาง และโสตทัศนูปกรณ์ที่โดยเฉลี่ยใช้น้อยได้แก่ แผนที่ แผนภูมิ กระดานผ้าสำลี กระดานนิเทศ นาฬิกา เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ และแผ่นไปร่งใสและเครื่องฉายภาพทึบแสง และจากการสำรวจโรงเรียนต่าง ๆ ปรากฏว่า ทุกโรงเรียนยังขาดห้องปฏิบัติการทางภาษา กว่าครึ่งยังขาดเทปบันทึกเสียง สไลด์ และฟิล์มสตริป ส่วนในการจัดกิจกรรมติดตามผลที่ใช้มากที่สุดคือ ให้นักเรียนตอบคำถามหรือข้อทดสอบ และอันดับรองลงมาคือ ให้นักเรียนทดลองปฏิบัติตาม นอกจากนี้ครูบางส่วนระบุว่า มอบงานหรือให้เขียนงานตามที่กำหนดให้ และมีการจัดอภิปรายหรือให้แสดงความคิดเห็น

พจนี สัมมา (2529: 74-75) ได้ศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาผู้ใหญ่เกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษ หลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญ ระดับที่ 5 ในโรงเรียนผู้ใหญ่ในกรุงเทพมหานคร และได้สรุปผลในด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนว่า อาจารย์มีความเห็นว่า สื่อการสอนทำให้การเรียนการสอนง่ายขึ้น ผู้เรียนสามารถเข้าใจบทเรียนได้ดีภายในระยะเวลาอันรวดเร็ว ทั้งอาจารย์และนักศึกษามีความเห็นว่าสื่อที่มีความสำคัญต่อการเรียนการสอนอย่างมาก ได้แก่เทปบันทึกเสียง รูปภาพ เอกสารหรือหนังสือประกอบการค้นคว้า เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสารต่าง ๆ ฯลฯ ชอล์ก ชอล์กสี กระดานดำ รวมทั้งพจนานุกรม ด้วย

ทวานิต ฤถาวร (2529: 350) ทำการวิจัยเรื่อง พัฒนาการของการสอนภาษาอังกฤษในระดับมัธยมศึกษา พบว่า เนื่องจากวิธีสอนที่กำลังเป็นที่แพร่หลายมากที่สุดในปัจจุบันคือ แนวการสอนเพื่อการสื่อสาร(Communicative Approach) ทำให้มีการใช้สื่อการสอนประเภทอิเลคโทรนิคกันอย่างแพร่หลาย รวมทั้งใช้กิจกรรมต่าง ๆ ในการสอนด้วย เช่น เครื่องบันทึกเสียง วิทยุ โทรทัศน์ วีดิโอ เครื่องเล่นแผ่นเสียง ฯลฯ นอกจากนี้ยังมีอุปกรณ์การสอนอื่น ๆ เช่น บัตรคำ แถบประโยค รูปภาพ ของจริง ภาพพลิก ภาพจากหนังสือพิมพ์หรือนิตยสารต่าง ๆ ฯลฯ ส่วนกิจกรรมการเรียนการสอนในปัจจุบันก็มีหลายอย่าง เช่น การโต้วาที การปาฐกถา การกล่าวสุนทรพจน์ การเล่นละคร การแสดงบทบาทสมมติ การสาธิต การแก้ปัญหา เกมส์การเล่นต่าง ๆ รวมทั้งการใช้บทเพลงประกอบการสอนด้วย สื่อการสอน และกิจกรรมต่าง ๆ มีบทบาทมากที่สุดที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกการใช้ภาษาในชีวิตประจำวันมากขึ้น

การวัดและประเมินผล

มณีรัตน์ อมรกุล (2522: 78-81) ได้ศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์และนิสิตเกี่ยวกับการเรียนภาษาอังกฤษในระดับบัณฑิตศึกษา ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และให้ข้อเสนอแนะว่า การประเมินผลวิชาภาษาอังกฤษควรจัดข้อทดสอบที่มีหลายแบบปนกัน และจัดการสอนซ่อมเสริมแก่นิสิตที่เรียนอ่อน

วรรณพร สุทธิพิทักษ์ (2523: 51) ได้ทำวิจัยเรื่องปัญหาของครูภาษาอังกฤษในโรงเรียนรัฐบาล เขตกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ฉบับพุทธศักราช 2521 สรุปผลในด้านที่เกี่ยวกับปัญหาการวัดและประเมินผลได้ว่า ในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ครูส่วนมากไม่สามารถวัดผลทุกอย่างได้ตามความมุ่งหมาย นอกจากนั้นยังมีปัญหารองลงมาตามลำดับคือ ขาดความเข้าใจในการสร้างแบบทดสอบที่เหมาะสม และขาดวัสดุอุปกรณ์ในการสร้างข้อสอบและออกแบบทดสอบ

ญาดา ธีระวิคารี (2524: 83-84) ได้ทำวิจัยเรื่องการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง วิทยาลัยพลศึกษา สรุปผลได้ว่า ผู้สอนส่วนใหญ่ต้องการทดสอบด้านการนำความรู้วิชาภาษาอังกฤษไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักศึกษา แต่นักศึกษากลับรู้สึกว่า ผู้สอนมุ่งแต่จะวัดด้านความจำ และในการวัดผลแต่ละครั้ง อาจารย์ผู้สอนควรชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวัดผล เพื่อให้นักศึกษาเข้าใจว่าต้องการวัดผลด้านใดบ้าง และเพื่อจุดมุ่งหมายในการปรับปรุงการเรียนการสอนด้านใด และควรใช้วิธีการวัดและประเมินผลจากการสังเกตลักษณะการพูด การแสดงความคิดเห็นและท่าทางของนักศึกษาขณะที่เรียนประกอบด้วย

สุเทียบ ละอองทอง (2527: 51-55) สำรวจความคิดเห็นของครูภาษาอังกฤษเกี่ยวกับปัญหาการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตการศึกษา 11 พบว่า ครูภาษาอังกฤษมีความเห็นว่ามีปัญหาในการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ในด้านการดำเนินการวัดผลขณะสอนโดยให้นักเรียนแสดงละครจากความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนเอง และมีปัญหาในการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ในด้านความไม่พร้อมของนักเรียนในการเตรียมตัวสอบ ความไม่ตั้งใจในการทำข้อสอบของนักเรียน และความไม่พร้อมของครูในการดำเนินการวัดผลขณะสอน

พจนี สัมมา (2529: 75) ได้ศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาผู้ใหญ่ เกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญระดับที่ 5 ในโรงเรียนผู้ใหญ่ในกรุงเทพมหานคร และได้สรุปผลในด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนว่า ทั้งอาจารย์และนักศึกษามีความเห็นว่า วิธีการวัดผลส่วนใหญ่เป็นแบบอัตนัยและปรนัยปนกัน และก่อนมีการวัดและประเมินผล ผู้สอนได้แจ้งให้ผู้เรียนทราบล่วงหน้าแล้ว

2.2 งานวิจัยต่างประเทศ

จากการศึกษางานวิจัยในต่างประเทศมีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

หลักสูตรและการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

ชาร์ลส์ เวบบ์ แสตนฟิลด์ จูเนียร์(Charles Webb Stansfield Jr. 1973: 2938-A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนรัฐบาลระดับมัธยมศึกษาของมลรัฐโคลอมเบีย" และได้สรุปผลการวิจัยไว้ว่า ในการสอนภาษาอังกฤษที่ครูมักจะเป็นผู้พูดมากกว่านักเรียน และจำนวนนักเรียนที่มากเกินไปในชั้นเรียนเป็นปัญหาต่อการสอนทักษะฟัง-พูดมากที่สุด

ยูจีน ชาร์ลส์ ลูค (Eugene Charles Luke 1975: 6101-A) ได้ทำการสำรวจการสอนภาษาอังกฤษแก่นักศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยนอร์ทเท็กซัส ในประเทศสหรัฐอเมริกา เกี่ยวกับความคิดเห็นและการแก้ไขปัญหาของการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ พบว่ามีปัญหาในด้านความเหมาะสมของห้องเรียน ความสามารถในการสอนของครู และในเรื่องเนื้อหาที่จัดสอน นักศึกษามีความสนใจ และอยากจะเรียนเนื้อหาที่สอดคล้องกับความต้องการของตน ในด้านประโยชน์ของการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ นักศึกษาเชื่อว่าภาษาอังกฤษที่เรียนให้ประโยชน์น้อยในการเรียนในมหาวิทยาลัย และในชีวิตภายหน้า

โอเมอร์ โมฮัมเหม็ด แอ็บเดลราโซล (Omer Mohamed Abdelrasoul 1976: 4538-A) ได้ทำการวิจัยเรื่องการสอนภาษาอังกฤษในประเทศซูดาน และได้สรุปผลการวิจัยว่า การเปลี่ยนแปลงทางด้านการเมือง และสังคมในซูดานมีผลต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนมัธยมศึกษา และอุดมศึกษา อุปสรรคในการสอนภาษาอังกฤษคือวิธีสอนและหลักสูตรที่ล้าสมัย ดังนั้นควรมีการปรับปรุงด้านหลักสูตรและวิธีสอนให้ทันสมัยขึ้น

มาร์กาเรต คีช(Margaret Keech 1980: 30-A) ได้สำรวจปัญหาการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษาต่างชาติที่ วิทยาลัยเกษตรวิศวกรรม ที่ซัลโซ สรุปว่า ก่อนที่จะเตรียมการกำหนดหลักสูตรและเนื้อหาวิชา ควรมีการสำรวจความต้องการในการเรียนภาษาของผู้เรียนเสียก่อน

ไครี โอเบ็ด อัลซูไบดี (Khairi Obaid Al-Zubaidi 1981: 116-A) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองในโรงเรียนประถมศึกษา ประเทศอิรัก เพื่อศึกษาเปรียบเทียบ ครูสอนภาษาอังกฤษที่ได้รับการอบรมในเรื่องการสอนภาษาอังกฤษและครูที่ไม่ได้รับการอบรม ผลปรากฏว่าครูที่ได้รับการอบรมจะใช้เทคนิคการสอนมากกว่าครูที่ไม่ได้รับการอบรม และนักเรียนของครูที่ได้รับการอบรมด้านการสอนภาษาอังกฤษจะได้คะแนนสอบสูงกว่านักเรียนของครูที่ไม่ได้รับการอบรม

ลอป การ์ดูโน และออคทาวิโอ อัลเบอร์โต(Llop Garduno: Octovio Alberto 1984: 3531-A) ได้ทำการวิจัยเพื่อประเมินผลความก้าวหน้าของโปรแกรมการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองของอาสาสมัครชาวอเมริกัน ในด้านเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้บริหาร ผู้ฝึกอบรม ผู้สอน และผู้เรียนในโปรแกรมนี้ปรากฏว่า มีวัตถุประสงค์บางข้อที่ประสบผลสำเร็จ จำนวนผู้เรียน และผู้สอนที่มาสมัครเพิ่มมากขึ้น ซึ่งแสดงว่าการปฏิบัติงานของอาสาสมัครชาวอเมริกันกลุ่มนี้ เป็นที่ยอมรับและที่เชื่อถือมากขึ้น โปรแกรมนี้สามารถสนองความต้องการของผู้เรียนได้อย่างดี เนื่องจากมีการใช้กิจกรรมประกอบการเรียนเพื่อพัฒนาความสามารถ และทักษะในด้านการฟังและพูด และการใช้ทรัพยากรในชุมชน ในการเรียนรู้และทำความเข้าใจ วัฒนธรรมอเมริกันได้เป็นอย่างดีในด้านของการฝึกอบรมและการใช้สื่อมวลชนได้ผลเป็นที่พอใจ

เรมอน ที เอสควิเวล(Raymond T.Esquivel 1985: 1496-A) ได้ทำการประเมินผลหลักสูตรการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารระดับมัธยมศึกษา ในโรงเรียนประจำตำบลแห่งหนึ่ง ซึ่งตั้งขึ้นในปี 1982 ผลปรากฏว่า การเรียนการสอนตามหลักสูตรมีประสิทธิผลในการเพิ่มพูนความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษของนักเรียน โดยเฉพาะทางด้านการพูด การใช้หลักสูตรได้ผลตรงตามหลักปรัชญา เป้าหมาย วัตถุประสงค์ การวางแผน และเทคนิควิธีการสอนต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ โดยเฉพาะการเรียนการสอนตามหลักสูตรนี้ ได้ผลตรงกับความต้องการในการใช้ภาษาอังกฤษของผู้เรียน

ยูชี เมอร์ซี โอคองวู (Uche Mercy Okonkwo 1985 : 2380-A) ได้ทำการสำรวจความต้องการด้านวิชาการ และความต้องการด้านอาชีพของผู้ที่รับการฝึกอบรมวิชาชีพครูระดับปริญญาโท โปรแกรมการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง ณ มหาวิทยาลัยอาห์มาดู เบลโล ประเทศไนจีเรีย พบว่า นักวิชาการ บัณฑิต และผู้เข้ารับการฝึกอบรม ต่างก็ไม่พอใจกับระบบและขั้นตอนของการเรียนการสอนในปัจจุบัน ผู้เข้ารับการฝึกอบรมต้องการสังเกตการสอนของอาจารย์ที่ปรึกษาที่จะแสดงถึงเทคนิควิธีการสอนต่าง ๆ ควบคู่ไปกับการอภิปราย ถึงปัญหาที่พบ หรือเกิดขึ้น ส่วนนักวิชาการนั้นต้องการให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสร้างเทคนิคการสอนและมีการวิเคราะห์การสอนของตนควบคู่กันไปด้วย

โดแนล เจมส์ ฟอร์ด (Donald James Ford 1986: 1169-A) ได้ทำการศึกษาเฉพาะกรณีเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษที่สอนในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน เพื่อเป็นการทดสอบประสิทธิผลของหลักสูตรในรูปแบบของ จอห์น กู๊ดแลค กับคณะ (John Goodlad et al.) และ ราฟ ไทเลอร์ (Ralph Tyler) ผลปรากฏว่า จีนนำภาษาอังกฤษมาใช้ เพื่อจุดประสงค์ในการพัฒนาประเทศ แต่การสอนภาษาอังกฤษในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนตามรูปแบบดังกล่าว ยังดำเนินไปอย่างไม่ถูกวิธี ทำให้ผู้เรียนไม่สามารถใช้ภาษาอังกฤษได้อย่างมีประสิทธิภาพ และปัญหาที่สำคัญที่สุดที่พบก็คือ ผู้เรียนไม่พึงพอใจกับหลักสูตรนี้

การใช้สื่อการสอนและกิจกรรม

รัสเซล บิชอบ ฮาร์โรล (Russel Bishop Harold 1967: 2093-2094-A) ได้ทำการศึกษาวิธีการสอนภาษาต่างประเทศที่ใช้ในโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐออเรกอนตามโครงการการสอนภาษาต่างประเทศในโรงเรียนประถมศึกษา (Foreign Language Elementary School หรือ FLES) พบว่า เทคนิคการสอนที่ครูใช้ได้ผลดี คือ การใช้กิจกรรมประกอบ เช่น การใช้ดนตรีหรือเพลง การแสดงละคร การแสดงบทบาท การฝึกทักษะทางด้านการฟังและการพูด อุปกรณ์ที่ใช้ได้ผลดีที่สุดคือ เครื่องรับโทรทัศน์ เครื่องบันทึกเสียง ภาพยนตร์และเกมส์ต่าง ๆ สำหรับเทคนิคการสอนที่ครูใช้ไม่ได้ผลได้แก่ การให้ทำแบบฝึกหัด การแปล การใช้วิธีการอธิบายกฎเกณฑ์ไวยากรณ์ การใช้วิธีฝึกซ้ำ ๆ มากเกินไป ตลอดจนการใช้วิธีฝึกฟัง-พูด โดยไม่มีภาพหรือของจริงประกอบ

สตีเวน แดเรียน (Steven Darian 1969: 2695-A) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศให้แก่นักศึกษาในวิทยาลัยในสหรัฐอเมริกาในเขต

ที่ไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาประจำชาติ ผลการวิจัยพบว่า การสอนภาษาอังกฤษที่จะให้ได้ผลนั้น ต้องใช้อุปกรณ์การสอนมาช่วย และอุปกรณ์การสอนที่สำคัญอย่างหนึ่งคือ แบบเรียน

พาร์วิน ราบี (Parvin Rabie 1979: 3095-A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การปรับปรุงวิธีการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองในโรงเรียนของประเทศอิหร่าน และได้สรุปผลการวิจัยว่า การเรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองในอิหร่านไม่ประสบผลเท่าที่ควร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการพูด เพราะขาดโสตทัศนูปกรณ์ประกอบการสอน เนื่องจากมีราคาสูงเกินกว่าที่โรงเรียนจะจัดหามาได้ ผู้วิจัยได้เน้นให้เห็นว่าการใช้อุปกรณ์ประกอบการสอนภาษาจะช่วยให้การเรียนการสอนภาษาได้ผลดี ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับครูว่าสามารถใช้อุปกรณ์การสอนได้อย่างเหมาะสมเพียงใด

เฮ็นเค เอสโคลา อีวอนเน (Henke Escola Yvonne 1980-1986-A) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับผลของการใช้กิจกรรมเพื่อการสื่อสารที่มีผลต่อพัฒนาการของทักษะฟัง-พูด โดยผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มประชากรซึ่งเป็นนักเรียนระดับเตรียมอุดมศึกษาออกเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 30 คน โดยกำหนดให้กลุ่มทดลองได้รับการฝึกทักษะ ฟัง-พูด โดยใช้กิจกรรมเพื่อการสื่อสาร ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการสอนแบบเดิมไม่ใช้กิจกรรมเพื่อการสื่อสารประกอบ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า การใช้กิจกรรมเพื่อการสื่อสาร จะช่วยให้ผู้เรียนมีพัฒนาการด้านทักษะฟัง-พูด มากขึ้น

จากเอกสาร และงานวิจัยทั้งภายในประเทศ และต่างประเทศที่กล่าวมาแล้วทั้งหมดนั้น จะเห็นได้ว่า การเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อให้ได้ผลดีนั้น จะต้องมีการพิจารณาปรับปรุงหลักสูตรในด้านต่าง ๆ เช่น วัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร เนื้อหาวิชา วิธีสอนและกิจกรรม การใช้สื่อการสอน และการวัดและประเมินผล เป็นต้น เพื่อให้สอดคล้องกับการนำไปใช้ ทั้งในด้านการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในระดับที่สูงขึ้น หรือในด้านการประกอบอาชีพ ดังนั้น หลักสูตรภาษาอังกฤษ จึงต้องได้รับการพัฒนาและปรับปรุงให้ถูกต้องเหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของสังคมปัจจุบันมากที่สุด